

S' Preisschöiβ'n -
mit ara'n Klöinkaliwagwöiha
dalebt und aaf'g'schrie'm vo'm Hain-Tauwa-Herwert
... aff' modschü'leresch

'S woa a poa Muanat nouch'n Uaschluß vo' unnara Hoamat uas Deutsche Reich. Moneche Erneiereng und technischer Fortschritt hât scho' Ei'zuach g'hâlt'n; v'l woa scho' "aff de neia Zeit" img'stellt, ma hât sech ua de Währeng uag'fonga z' gwöihna und nimma âls' in Krona und Hella imgrechnet. Blie'm woa d' Freid drüwa, öitza gleich-b'rechtegt za sa' za âll'n onnan Berchern. Endlech dean Druuck vo'm böihmesch'n Stâât lous za sa' - dean sua goua mia Kinna in da Schoul g'spüat hâm - und ko' Diskriminiereng und Äbwerteng möia waal mia "Deutsche" senn. De Nouchwerkenga vo'm Uaschluß hâm uag'fonga âbz'flaan und vo' Unbequemlechkeit'n und Lâst'n homm d' Leit' nooch nex g'spüat. Älla hâm d' Zoukunft nua rousich g'seah. Öitza kunnt' âls jä nua bessa wean !

Owa, daß dea inzwisch'n neia böihmische Stââtspräsident, dea Dr. Emil Hácha, freiwellech de Tschechei untan Schutz vo'm Deutsch'n Reich g'stellt hât und deutsche Trupp'n am 15. März 1939 Böhmen und Mähr'n b'setzt homm, dee's hât koina vastond'n und dee's hât an weit'n Schâtt'n aff unna Befreieng g'legt. Ma hât g'spüat, dou stimmt eppas niat ! Äll'n is' Ängst wuan, öitza könn't'n de Böihmaken dee's erleid'n, woo's mia homm erleid'n möia und dee's hât koina g'wollt.

No, und waal dea Z'sommhâlt a Stärkeng braucht hât, wöia in da Kompfzeit vor'm Uaschluß g'wächs'n woa und öitza a Vatöifeng vo' da patriotesch'n Eintrâcht valongt, hât de Pa'tei und da Stâât, a' zan Einföihern und Pfliech' vo'm Schöiβsport fûa âlla a Preisschöiβ'n mit aran Klöinkaliwagwöiha uabuai'n. Ob damiet velleicht vo'm polite-sch'n G'scheh'a o'glenkt wean sollt ? A set's Vuahâb'n und Uag'bot woa fûa Modschü'l nei und hât's bis dou'ta nöi gee'm. Uabuat'n woa a freiwilleche, kost'nfreie Teilnohm ohne a Ältersbegrenzeng fûa jed'n, hât's g'heuβ'n. Woo's woa dee's fûa a Befreieng, woan doch scho' im Jou'a 1937 vo' de Deutsch'n âlle Schöiβwâff'n o'zgee'm g'wes'n und ei'zuag'n wor'n. Dean Jächern woa z'letzt blie'm, wenn se iehra Passion nouchgöiha wollt'n mit Fäll'n oda Pfahl und Buag'n z' joog'n und öitza a Schöiβva'ânstâlteng fûa âlle und jed'n. Wea fûa dee's Vuahob'm de Vaântworteng iwanumma hât, dee's weuß' iech niat, derft' owa vo' da Fûahreng vo' da Ortsgrupp'n vo' da NSDAP, döi as dea Sudetendeitsch'n Pa'tei entstand'n woa, kumma sa', in enga Z'sommarwat mit 'n Vorstöiha vo' da Gmoi. Dean noutwendech'n Sâchvastând fûa döi Vaânstâlteng homm se' sech woascheinle vo' da örtlech'n Jâchaschâft und dea Jâgdg'sellschâft g'hullt. Vielleicht sollt' dee's Preisschöiβ'n a Werbeng fûa dee's neia System sa', waal off'n fûa âlla, kost'nfrei und ohne jeda Beschränkeng.

Dou stând Modschü'l a grouβ' Ereignes bevor und d' Manna woan g'spânnt aff dee's Vuakumnis und volla Freid' und Erwartenga. A sechas Uag'bot za an settena Schöiβwettbewerb hât's bis data nöi gee'm. Ba da Kerwa hât's monechsmâl a Schöiβbud'n gee'm, owa 's Schöiβ'n kunnt'n sech nua wenech leist'n. Onnascht woas mit ara Werfbud'n. Dou drin hât da Julius Kubasch, dea woa Schausteller und hât' a Ringesp'l g'hât und sa' Domiz'l im Winta jedas mâl in da Schieting aafg'schlog'n, a poor laare Bichs'n za ara Pyramid'n üwara nonna g'stellt und mit faustgrouβ'n Ledabäll'n hât ma dean Stâpel treff'n und inschmeiβ'n möia. Wea mit oin Worf âls glei' oo'gramt hât, dea hât a Flasch'l Muskatellawei' k'röigt. Ma hât g'schoss'n vo' latta Freid' und zetta Gaude. Dee's Uag'bot woa dean Weiwern, b'suntas owa dean Möitta'n, gonz glei'. Vielleicht hât's suagoua Ängst g'weckt nouch dean v'ln Vabuat'n und dean vahängt'n Stândrecht in v'ln Stâdt'n fûa Deutsche und dâzou Ermordunga in dean letzt'n Muanat'n und Jou'an vua da Befreieng. Dâzou öitza, voa good a poor Woch'n der Ei'sâtz da Deutsch'n Wehr-mâcht za da Zerschloocheng vo' da Resttschechei.

Owa öitza hât golt'n Vaântwortleche fûa dee's Preisschöiβ'n z' bstimma. Wea dee's woa, dee's weuß' iech nimma, waal iech woa dâmâls nuuch ko Dutz'nd Jou'a âlt. Leicht wiad d' Souch' niat g'wes'n sa'. G'stândena Manna as da Jâchag'sellschâft und "brauna" Mitläifa as der nei'n Zeit ? Dee's weuß' iech niat ! Ma Vâta woa jedenfalls niat dabaa, dea hât' vo' da Schöiβerei üwahappt nex g'hâlt'n; sa' Steck'npfaa' woa de Bouchhâlterei vo'm Modschü'ler Spoa- und Dârleh'nsverei', de Kâss'nvawâlteng vo' da Freiwillech'n Feiawehr und dean Hamkehrerbund. Aff jed'n Fâll hât sech dee's aasg'wöhlte Gremium aff d' Souch mâcha möia nâch örtlecha Möglechkeit an Schöiβstand ei'z'richt'n. Distânz 50 m Schöiβweit'n und de noutwendech'n Sicherheitsvorschrift'n za beâcht'n und Erforderlech'es za treff'n. Una'lâßlech u.â.: Äbsperrengen, Zoutrittsvabote, velleicht goua Sicherengspost'n, Siche-rengsflâgg'n usw. könn't'n noutwendech wuan sa und wea hât de Kost'n, su'a hât ma g'frâigt, z'trog'n ?

Ze da Aas'wâhl fûa de Einrichtung vo' dean Schöiβstând hâm sech uabuat'n:

1. De Sondgrou'm, waal grod' a mál am Dorfránd und gout za'n erreich'n mit dean houch'n Sándwánd'n üwa'áll als "g'wächsena" Begrenzeng. Owa, ma' hát bedenk'n möia, daß, wenn uana z' houch schöißt und dee's áffa Leit' aff da Chiescherstrouß treff'n ko'. Niat ei'z'richt'n woa a Uazeicherdeckeng und 's Hie- und Herlaff'n zwischen an jed'n Schuß mit Uazeich', dee's wa' v'l za zeitaafwendech g'wees'n. Und - a' v'l z'nouch drua ua d' Haiser vom Otto und vo'm Gebhard-Ernst.

2. Da Huhlweech' im Woiding. Owa dea hát dänn in der Schöißweit'n niat gonz g'longt und a' a Uazeichadekeng woa niat ei'z'richt'n. Dázou hát má koin Plätz fúa d'Leit' g'hát, dōi aff's Schöiß'n wárt'n möia. Dabaa häitt'n dōi Schlōi'abüsch und de Honnabutt'n als gonz gout o'g'scherm't.

3. Da Gro'm aff da Reiten gecha Radating ban Barchhaisla. Dou hát sech dorch de Gmoivawálteng fúa dean Tooch leicht dee's Betret'n da Westseit'n vo'm Saibarch zwisch'n dean Barchhaisla und Radating vahānga lou'a und da Heecha-Hons mit seina Trummel braucht's ba ara "Kundmachung" nua vales'n und sua woos woa a unumstöißlech's Gebot, a' in Radating. Der Gro'm aff da Reit'n hát de meisten Füasprecha g'funna. Dou hát sech woos mácha lou'a.

Wea de Vuabereiteng fúa dee's Preisschöiß'n wōi de aißere Sicherheit, de Oo'grenzeng nouch álle Seit'n, dean Ua- und Oo'transport vo' de G'rätschäft'n, wōi Tiesch und Stōih'l fúa d' Schreiwa und de Munezeonsvawálta, Pritsch'n und Dreiecksböck mit Sondsäck'n fúas Schöiß'n im Stōih', álte Deck'n zan Draafleg'n fúa sechas im Lieg'n und v'l Onascht's dázou, dee's áll's weuß' iech heit nimma. Es homm já a' dōi Kloinkaliwagwōiha, vo deana fáßt koina woos g'wißt hát, als daß se dean Karawina'n vo' de Soldát'n gleich'n, wōi ma se in áll'n Ármee'n hát, nua, daß da Laaf a kloinas Kaliwa häit, heag'schäft wean möia. In Händ'n g'hált'n hát a sua aras Gwōiha nuch koina. D' Neigier woa grouß, am meist'n ba de Jácha. Es homm de Schei'm zan Wechsl'n aff d' Ráhma picht wean möi'a, fúa de Vaankerunga im Buad'n und fest'n Hált im Gro'm aff da Reit'n hát a' g'sorgt wean möia. Golt'n hát de 12-er-Schei'm. Ma hát weiða und schwarza "Pflásta aff da Roll'n" zan üwakle'm vo' da Einschiß und de Treffa in da Uazeichadekeng braucht. Schöißkladden, von deana nuch nōi uana woos g'hōi'at hát, dee's áffa bloß Schöißheftla senn, hát ma braucht um jed'n Schuß za dokumentier'n und zan Varechna vo da Munezeon. 'S Wichtigste owa woa und unbedingt braucht hát ma 's entsprehad' Z'l-wássa. Owa dee's woa leicht in bewáhrta Ábsprách mit'n Pächta vo'm Barchhaisla z' regeln. Dea wollt' a Böiafaßl aff'n Bock stell'n, uastech'n und wōi imma Hálwe fúa Hálwe aasschenk'n.

Owa áll dōi Lást'n hám se aff möi'ere Schultan vatáál'n möia. 'S woa a Z'sämmsp'l vo Mitmácha'n wōi 's vo' de Fest' ba da Freiwelech'n Feiawehr oda áhnlech'n festlech'n Vauastáltenga her bekáannt woa und 's hát Erfolg vásproch'n.

Unna Modschü'la Heecha, dea sech mit v'ln studiert'n Forstleit'n in da Theorie, owa b'sunta's in da Práxes, hát mess'n kōnna, er woa vaántwortlech fúan gonz'n Modschü'la Wald und a' a passionierta Jácha, der gleichzeitech da Gmoidōina woa, hát ba dea Vuabereiteng am meist'n mit sei'm Sächvastánd zan Ei'richt'n vo' dean Schöißstánd g'leist' und zan G'linga beitrog'n. D' Modschü'la Zimmerleit, wōi da Klewaschneida-Wenz' odda da álte Weschara-Fránz und ánnare homm z' werkel'n g'hát ua deana Pritsch'n und Dreiecksstánda. Ánnere widda hám Sondsäck' g'naht und voll g'füllt odda hám g'holfn, wou Händ' braucht wuan san. Z' letzt hám scho álla g'labt, daß se gebierend vuab'reit senn.

Seltsám owa woa, daß üwa' d' Preis, dōi z' gwinna senn, nex za vanemma woa.

Áffa woas su'a weit. Am Sámstech scho' is ba'n Voastōiha áll's aff sein gröißt'n Woog'n valud'n wuan und am Sunntech frōih hát er seina Rōssa vuasponna lou'a um de gānz' Lodeng zan Barchhaisla z' bringa. Es woa a wundaschōina Frōihsummatooch. Mia Boum, gonz aafg'regt, volla Erwarteng und volla Bedauan, daß ma homm niat glei' dabaa sa' kōnna, wenn aafbaut wiad. Nuch owa hát dāmáls unumstöißlich golt'n, ma hát in d' Kern'g und in an' Gott'sdōinst z' göih'. Owa glei' nouch'n Mittoochess'n homm mia Boum uns troff'n, sua als wenn's va'ei'boat g'wes'n wa' und mi'a senn glei' zan Barchhaisla gonga. Dou is' dänn dorch g'sickat, daß da erschte Preis a Ölbild wa', aff dean a Hirsch g'mált sa' soll, da zweit' Preis wa' a Wecka und de ánn'an hält nouch'n máteriell'n Weat. Am Modschü'la-Schöißstánd áffa uakumma, dou hám' mia niat schlecht g'staunt wōi dea scho aafbaut woa und ei'g'richt. Dou hát da Heecha-Hons fáchlech scho' a grundsolid' Arwat g'leist g'hát, hám d' Leit' späta g'ságt. Ob ea a' dea vaántwortlecha Schöißleita woa, dee's weuß' iech a' nimma. Am Zougong zan Gro'm aff da Reit'n woa a set's G'werk'l', daß d' moina háist kōnna, a jeda in seina Funkzeon weuß', vo' eam álloi hängt 's G'linga da gānz'n Vauastalteng oh'. Dee's G'wusel woa wōi in áran Uameis'nhaft'n. Mia Boum senn glei' in d'Árwat ei'b'zuag'n wuan und hám Buat'ndōinst leist'n möia: göih' a mál zan ... , hull' a mál vo'm ... , bring a mál dee's ... usw. und mia woan voll dabaa. Und lángsam und állmählech senn nouch'n Mittoochfōittan und Tránk'n d' erschten Buar-sch'n kumma. Dänn d' Bauan, bis schlōißle 's hálwa Dorf zan Schöiß'n kumma woa. D' meist'n senn z' Fouß kumma, máneche mit'n Foahradla, owa unna Herr Owalehrer, dea is mit sei'm Auto - an Opel-Olympia - neist's Modell, kumma und unna Dorfsáttla mit seina Neierwebeng, dean flott'n AERO, dean ea grod' vo'm Owalehrer kafft g'hát hátt'. Dee's woa a kloina "Flitza", a Zwoasitza mit Vadeck und ara Klápp'n hint'n fúa zwoa Noutsitz'.

'S woa gånz selbstvaständlech, daß sech dee's Preisschöiß'n in Modschü'l üwa'äll rimg'schproch'n hät und d' Freind vo'm Schöißsport as dean ännan Dörfen dabaa sa' wollt'n und kumma senn. 'S woa jå frei fúa jedamänn.

Pünktlech, za festg'setzt'n Zeit, nouch'm "Freigegee'm" as da Uazeichadeckeng, is' da erschte Schuß g'fäll'n. D' Jächa wetteifert'n untaranonna und de Buarsch'n ständ'n niat nouch, no mia Boum senn imma widda z'ruckdrängt wuan und dabaa woa grod' ba uns 's Valånga sua grouß. 'S woan natürlech ålle Dorfschöi'heit'n dou und fleißech homm se mit deana Buarsch'n g'schäkert. Grataliert ba' gout'n Ergebnis und tröist, wenn "Foahkårt'n" g'schoss'n woan san. Bauanweiwa owa woan no' wenech dou, glab' iech, owa iech weuß dee's nimma. Zou gonga is' 's recht lustech und v'l g'låcht is' wuan.

D' Gwöiha waran gout in da Hånd g'leg'n, homm d' Jächa g'sågt, waal dearan Schöißergebnissa beisp'lhåft woan. No, dõi hãm a' an Umgång mit Gwöihan und Flint'n g'håt. Deana Buarsch'n hät jed's Kenna und Könna im Umgång mit Wåff'n g'faalt, dee's is' as Treffan und Fahlern scho' bo oin Dorchgång assegonga. Dou hät's Zwölfa und Foahkort'n gee'm waal ma vo'm "ins Z'l göih'a", an "Ot'm uahålt'n", an "Druckpunkt nemma" usw. nex g'wiß hät. Ma hät hålt de Kug'l ins Z'l g'wåck'lt. Owa, da Spåß am Schöiß'n woå åll'n uaz'merk'n.

Zwischendorch hät a' amol oina vo' uns Boum Munezeon empfånga derf'm und hät sech zan Schöiß'n uastell'n könnna. Iech hob' dee's Glick niat g'håt. Miech, mit mei'm Blondschoop, hått' ma' glått' üwa'seh'a. Woascheinlech woa iech z' kloa und ma hått' mia niat zoutraut, daß iech mit ara Wåff'n umgõiha könnnt.

De gånze Zeit üwa hät's nua sua knållt und 's Z'l-Wåssa is' ununabroch'n gloff'n, wõi ma' g'seh'a hät, Hålwe aff Hålwe. Nouch deana Dorchgång in dean Disziplinan "stõihat frei", "stõihat aafg'legt", "knõiat", "liechat aafg'legt" und "liechat frei" is' Bilånz zuag'n wu'an und ma hät mit da Aaswerteng uag'fånga. Dou is' de grouße Üwaråscheng kumma und dee's woa a Ereignes. Da Bouskara-Frånz, mit grod' a mål sein 13 Leb'nsjou'n, hät, sinnbildlech, an Vuag'l oog'schoss'n. Er woa da Best'. Und waal dee's in deana Schöißklådd'n g'stånd'n is', homm se åffa dean ersch't'n Preis, dee's Ölbild mit'n draafg'målana röih'råd'n Hirsch, aashåndech'n möia. A Sensazion ! No, sua woos, hät' dea Bou' doch üwahappt' kua Åhneng vo'm Schöiß'n und dean Umgång mit Wåff'n, hãm ålle g'sågt. Wea de ännan Preis g'regt hät', weuß iech nimma, 's is' längst vages's'n. Iech erinnere miech owa nuch fest drua, daß da Bouskara-Frånz dee's Ölbild ua dean Tooch nimma as da Hånd gee'm hät. Sua goua dee's Uag'bot vo' de ålt'n Manna, dee's Ölbild aff'n Woog'n widda z'lod'n und 's im Dorf dahãm åb'z'hull'n, hät ea richtig trot-zech aasg'schlog'n. Gonz fest hät ea sech's vuan Bauch g'hålt'n, dabaa woa des sua grouß wõi ea selwa und dázou dånna dea weite Weech' vo'm Barchhaisla bis ins Dorf !

Ban Oobau vo'm Schöißstånd hãm mia Boum owa scho' fleißech helf'n derf'n. Båld woa åll's widda aff dean grouß'n Woog'n valod'n und zua Hoåmfohrt bereit. De Rõssa homm scho' mit de Houf g'scharrt, wõi ma sågt. A poor Jächa senn nuch, a Hålwe in da Hånd und de långa Pfeif'n im Maal' rauchad aff dean Långholzstämman g'sess'n, dõi zan Aasdruckna und za da Oofuhr dort g'leg'n senn, owa õitze a gouta Sitzg'leg'nheit woa und homm üwa'n Noumittooch und dee's Schöiß'n dischkariert. Vua åll'm owa üwa de politesch Lååch' nouch da Besetzeng vo' da Resttschechei am 15. März. 'S Entsetz'n hät ma g'spiert und ua da Rechtmåßechkeit homm ålle zweif'lt. No de jünga'n Pa'teigånga, dõi dázou kumma woan, senn davua üwazeicht g'wes'n, daß "da Fieah'ra" scho weuß, woos ea z'tou håit. Aff'n Streit homm 's d' ålt'n Manna woascheinlech niat uakumma lou'a woll'n. Owa fúa dean Tooch homm ålla a posetive Bilånz zuag'n und woan mit dean Toochg'scheh'a z'fried'n.

Åls de meist'n vo dean B'souch'an sech valaff'n hått'n und dea Woog'n mit dean gonz'n Kremp'l scho' aff'n Wee'ch zan Neia Teich woa, eigentlech nua nuch de Prominenz vo' da Pa'teischpitz' z'ommg'schtõnd'n is' und woascheinlech ua da Meldeng "nouch uam" formuliert hät, hät da Dorfsåttla vasoucht sa nei's, kloin's Auterl in Posizion z' bringa. Dee's Wacherl kunnt ma no mit üwa'ra Kurwel am Motor uag'setzt, zan Laff'n bringa und dee's woa a bißerl Schwoaß treibat. Owa, dee's Schnaufferl is' bål' uag'sprungu. Wõi ea owa wend'n wollt, aff dean Dreieckströißla ban Barchhaisla, hät ea an Rückwårtsgång nimma asse k'regt. Im 's Fregg'n niat. Dea Gong woa niat in dean Leerlaaf z' krõig'n. Ålla Vasouch' senn g'scheitert, vo' åll'n, dõi a' g'moint hãm, se' könnna's. Z'ruckwart's, mit dean ei'g'lecht'n Gong homm se dee's Auterl vo'm Barchhaisla ins Dorf schöib'n möi'a. Und dee's woa a vadommt groußa Ploucharei. Dee's zweita grouße Ereignes ua dean Tooch und widda a Sensazeon. Da Dorfschmied, da Schmied-Engl, kunnt niat helf'n, owa dea Ewert'nschousta-Franz, de'a håt's åffa speta in da Woch' widda g'richt'. Aafrecheng woas grood gnouch und d' Neida hãm woos z' Låcha g'håt.

Modschü'l hät mit dean Preisschöiß'n sein gout'n Tooch g'håt. S' woa nex påssiert, dõi fåßt professionelle Vuabereiteng vo'm Heecha-Hons hät wesentlech dazou beitroog'n, wõi dee's disziplinierte Vahålt'n vo' åll'n aff'n Schöißstånd und dee's hät an Aas'schloch gee'm. De Vaåntwortlech'n und de "Uawaren" im Dorf hãm z'fried'n sa könnna. - Nua, we'a denkt nuch ua dean Tooch ?